

Jacek Kotrasiński
Prezes Zarządu
Laboratorium Rozwoju Sp. z o.o.

Megaprzestrzenie XXI wieku – perspektywa porównawcza

PTE, 14 stycznia 2013 r.

Wystąpienie będzie spojrzeniem na wielowymiarowy potencjał ekonomiczno-społeczny i zdolności do odgrywania roli potęg ponadregionalnych w przyszłym kontekście globalnym przez sześć megaprzestrzeni – Stanów Zjednoczonych, Unii Europejskiej, Brazylii, Chin, Indii i Rosji.

Koncepcja megaprzestrzeni („megaspaces”), zaproponowana została przez Prof. Antoniego Kuklińskiego w ramach cyklu badań nad rozwojem regionalnym i regionalnym porządkiem świata w XXI wieku, realizowanego w formule *Regional Development Forum* (REDEFO) pod auspicjami Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Prof. A. Kukliński wskazał na atrybuty obszarów geograficznych pozwalające na definiowanie ich mianem megaprzestrzeni, obejmujące m.in. potencjał demograficzny, gospodarczy, polityczny, naukowy, kulturowy, czy militarny, rozpoznawany wyraźnie w skali globalnej¹.

Na podstawie przeprowadzonej analizy porównawczej przedstawiony zostanie obraz sześciu wymienionych obszarów w aspektach decydujących o ich megaprzestrzennym charakterze. Zarysowane zostaną zagadnienia z zakresu m.in. potencjału geograficznego, ludnościowego i gospodarczego, systemu rządów i poziomu rozwoju ekonomiczno-społecznego, bieżącej sytuacji makroekonomicznej, konkurencyjności oraz wolności gospodarczej i warunków dla biznesu, poziomu innowacyjności, zaawansowania w zakresie technologii informacyjnych i komunikacyjnych, rozwoju infrastruktury i innych głównych kategorii wydatków publicznych, a także perspektyw rozwoju.

Główne tezy wystąpienia będą opierały się na wybranych elementach zawartych w artykule współautorstwa J. Białka i J. Kotrasińskiego w omawianym dziele²:

1. Analiza porównawcza megaprzestrzeni z wykorzystaniem metodologii opartej na dorobku nauk społecznych oraz efektów prac badawczych i analitycznych organizacji międzynarodowych i instytucji rynkowych pozwala na zobrazowanie i badanie potencjałów poszczególnych obszarów do odgrywania roli w porządku globalnym.
2. Zgodnie z dostępnymi analizami zewnętrznymi, Chiny wykazują obecnie potencjał rozwojowy do bycia największą gospodarką spośród analizowanych megaprzestrzeni w perspektywie 2050 r., wyprzedzając Stany Zjednoczone (miarą poziomu PKB).

¹ A. Kukliński, *Megaspaces of the XXI century. A problem oriented study*, w: P. Artymowska, A. Kukliński, P. Żuber [Eds.], *The Future of Regions – the Megaspaces of the XXI Century*, Ministry of Regional Development, Warsaw, Poland, 2011, s. 76.

² Zob. szerzej: J. Białek, J. Kotrasiński, *World's Six Megaspaces in a Comparative Perspective*, w: P. Artymowska, A. Kukliński, P. Żuber [Eds.], *Reconfiguration of the Global Scene and the Megaspaces of the XXI Century*, Ministry of Regional Development, Warsaw, Poland, 2012.

3. UE jako całość posiada potencjał do odgrywania jednej z głównych ról w globalnej polityce i gospodarce, jednakże pod warunkiem pokonania barier wewnętrznych, w zakresie m.in. obecnego kryzysu strefy Euro, wzmocnienia integracji politycznej, podniesienia konkurencyjności na rzecz generowania wzrostu, rozwiązania wyzwań demograficznych, itd.
4. Brazylia i Indie dokonały imponującego postępu w rozwoju społeczno-gospodarczym w ostatnich latach, jednakże ich potencjał dla dalszego wzrostu nie powinien być w prosty sposób wywodzony z dotychczasowych imponujących osiągnięć ze względu na pojawiające się problemy w strukturze ich gospodarek i „spękania w systemie”. Przykłady te powinny również stanowić ostrzeżenie przed dokonywaniem „prostych przewidywań”.
5. Kluczowym elementem dla możliwości osiągnięcia wiodących pozycji globalnych przez megaprzestrzenie USA, UE i Chin zależało będzie od tego, czy na wyzwania rozwojowe w bardziej efektywny sposób odpowiadał będzie „kapitalizm autorytarny” Chin, porządek liberalno-demokratyczny USA, czy też „kolektywny” system demokratyczny UE.
6. Przyszłe znaczenie poszczególnych megaprzestrzeni w porządku globalnym XXI w. będzie zależało nie tylko od rynków, ale od „zdolności strategicznych” poszczególnych obszarów do tworzenia i realizacji wizji strategicznych, wykorzystywania potencjałów i pojawiających się szans rozwojowych.